

UJ KELEK

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ-
HIVATAL ÉS NYOMDA
Budapest-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop, (Brassai-utca) 10.
Telefon: Szerkesztőség
a kiadóhivatal — 977
E. N. Sz. — 558
A kéziratok kizárólag a
szerkesztőséghez cím-
zendők. Kéziratokat nem
dúnk vissza.

Dr. Rannetter Károly
Budapest
I. District 2. 11.8.

750
380
290
70
Egy szám ára, ha a
város és vidéken 3 lej
Bukarestben 3 lej
Egy hónap
Egy szám

1924 szeptember 8 Hétfő

Csuj-Kolozsvár * VII. évfolyam * 203. szám

5684

Az ötödik konferencia

Irta Marton Ernő

Ha az emberi tetteket jövő-formáló hatá-
suk és eredményeik után ítéljük meg — már-
pedig ez a legmegbízhatóbb fokmérő — akkor
Herzl Tivadar legnagyobb tette kétségkívül az
volt, hogy megteremtette a világkongresszust,
ezt a hatalmas instrumentumát a zsidó ujja-
születés eszméjének. Az addig néma nép, amely
a száműzetés kétezer éve slatt csak befelé sir-
hatta el panaszait és ha szólásra nyitotta ajkát,
csak dögöni tudott, azt is szégyenlősen, egy-
szerre tribünt kapott maga alá, ahonnan fér-
fiass nyíltsággal beszélhetett a felfigyelő világ
nagy nyilvánossága előtt. A gettóból való sza-
badulás első igazi megnyilatkozása volt a kon-
gresszus: a megspuló, türelmi rendeletek ar-
pirító rendszerében erőszíleg megrokkant zsi-
dóság itt lépett fel először mint jövőt követelő,
önálló életre jogot formáló népopanizmus, itt
bontakoztak ki azok az eszmék és célok, ame-
lyek a népek fájáról lesorvadt zsidóságot ismét
az emberiség eleven vérkeringésébe iktatják,
hogy látszat halálától feltámadva, ismét cse-
lekvő tényezője legyen saját sorsának és az
egyetemes emberi haladásnak. A kongresszus
nélkül el sem képzelhető, hogy a világ népei
tudomást vettek volna a zsidóság vágyairól és
követeléseiről és hogy meg is halgassák azokat.

Amit az egyetemes zsidóság számára a vi-
lágkongresszus, azt jelenti nekünk erdélyi és
bánáti zsidóknak a Nemzeti Szövetség évről-
évre megismétlődő konferenciája. Ma már szer-
vesen hozzátartozik az erdélyi zsidóság életéhez
a konferencia, amelyen választott delegátusai ta-
nácskoznak sorsa és jövője felől. A mai napon
immár ötödször gyűlnek össze küldötteink, hogy
megbirkózzanak az eléjük tornyosuló sürgető
és fenyegető problémákkal. Talán egyetlen ed-
digi konferencia sem állott olyan súlyos fel-
adatok előtt, mint a mostani. A lelkiállapot,
amelyben a tanácskozások lefolynak, nem a
legdrűsebb. Egy szomorú eseményekben és
megpróbáltatásokban gazdag esztendő van mö-
göttünk, amelyről ha a beszámoló felállítja
a mérleget, a sors mint súlyos adósnak fog
szerezni. Am ha a külső életünk mérlegét
nehéz veszteségekkel zárjuk is, belső életünk
és tevékenységünk annál gazdagabb a biztató
és ígéretes eseményekben. Ez az esztendő je-
lentős lépéssel vitt előre a zsidó népi gondolat
megérésének útján és ezer gátló körülmény
ellenére is közelebb jutottunk céljainkhoz. Ma-
gunk előtt látjuk felszűrődni ifjúságunkat,
amelynek lelkében kitéphetetlenül vert gyöke-
ret a zsidó ideálok forró szeretete és a népért
való küzdelem lelkesedése. Látjuk, hogy Pa-
lesztina ujjáépítésének eszméje egyre szélesebb
rétegekben talál bensőséges és áldozatkész meg-
értésre s ma már bátran elmondható, hogy Er-
délyben a Palesztina gondolatnak nincsenek
elvi ellenfelei. A számvetés, amelyet ez a kon-
ferencia fog megejteni, sokkal pozitívabb és
kielégítőbb lesz, mint az eddigiek. De a kon-
ferenciának csak részben feladata a számvetés
és multbanzés. Sokkal jelentősebb szerepet
kell elfoglalnia munkájában a jövőnek és az
előttünk álló küzdelmeknek.

Minden eddigi konferenciánknak megvolt a
maga különös jellegzetessége, egy momentum,
amely megkülönböztette őt a többiekől, egy
speciális feladat, amelyet neki kellett megol-
dania. Az első konferencia kiépítette a szerve-
zetet és formát adott az eddig lazán összefüggő
alakulatnak. Az a'apköletéti konferenciája volt.
A második konferencia az erdélyi zsidóság po-
litikai célkitűzéseit fektette le és megvetette
alapját a kulturális munkának. Pótolta az ed-
dig mutatózó hiányosságokat és adminisza-

tív tekintetben megorganizálta a Zsidó Nemzeti
Szövetséget. Az erdőgyűjtés konferenciára volt.
A harmadik konferencia, amely Aradon zajlott
le, a belső egység megteremtésén fáradozott és
először vettek részt rajta az egyes hitközségek
képviselői. Az egység konferenciája volt. A
negyedik konferencia, amelynek székhelye Te-
mesvár volt, helyreállította az egyensúlyt a
belpolitikai tevékenység és a Palesztina-munka
között és határozott irányelveket szabott meg
az országépítésben való részvétel módjaita te-
kintetében. A Palesztina munka konferenciája volt.
-Az ötödik konferenciának is megvan a
maga sajátos jellege és megvan a feladata,
amelynek elvégzése éppen óréa vár. Nagy-
románia nemzeti alapon álló zsidó szervezetei
között eddig csak igen laza és nem organikus
kapcsolat állott fenn, ami igen nagy mérték-
ben hátráltatta az egyetemes zsidó munkát,
mésrészt pedig alapul szolgált annak a vádnak,
hogy az erdélyi zsidóságnak szeparatistikus és
regionalista törekvései vannak. Ezen a konfe-
rencia vendégeinként fogjuk üdvözölni a
többi országrészek cionista szervezeteinek dele-
gátusait és először ülünk a zöldasztalhoz kon-
krét tárgyalásokat folytatni a zsidó nemzeti
szervezetek föderációjának megteremtéséről. A
legbensőbb testvéri együttérzés hozza közénk
a különböző országrészek kiküldötteit és egé-
szen bizonyos, hogy a fennálló szervezeti és
világnézeti differenciák ellenére is megtalálják
majd azt a középutat, amelyen a nagyromániai
zsidóság egysége felépíthető.

Ez a konferencia meg fogja mutatni, hogy
a zsidóság békére törekvő, dolgos és hasznos
eleme ennek az országnak, de fel fogja emelni

Mégis összehívják a külön leszerelési konferenciát

Herriot és Macdonald elutaztak Genfből

(Genf, szeptember 6. Az Uj Kelet tudósító-
jától.) Macdonald tegnapi hatalmas békebeszéde
után talán még fokozottabb érdeklődés előzte
meg Herriot felszólalását. A francia miniszter-
elnök válasza ugyszólván ratifikálta a világ-
béke biztosítására vonatkozó angol javaslato-
kat. Herriot azzal kezdte, hogy Franciaország
többibben kinyilvánította békeéhszűséget. A
kormány megtartja szerződéseit, elsősorban a
versaillesi békeszerződést, amely számára a
biztonság, igazság és jog szerződése. Francia-
ország jövőjét és külpolitikai orientációját e
szerződésen építi fel, amely a leszerelés és a
biztonság problémájával áll kapcsolatban. Kö-
szönetet mond Angliának, amely elfogadta a
döntőbíráskodás eszméjét, visszatartja azon-
ban Macdonald javaslatát, aki ezt a kérdést
külön konferencián kívánja tárgyalni.

Javasolja, hogy a népszövetség mostani
ülése fogadja el és szervezze meg a
döntőbíráskodást,

ami különösen a kismemzetek érdekében szük-
séges. Franciaország atmoszférát akar terem-
teni a népek között, mert csak így biztosít-
ható a béke és a nemzetközi szolidaritás.

Ami Németországnak a népszövetségben
való felvételét illeti, őszintén megmondja véle-
ményét. Harcolt a német militarizmus szelleme
ellen, de sohasem a német nép ellen. Francia-
ország nem ismeri a gyűlöletet és nem él ab-
ból. Mihelyt Németország teljesítette nemzet-
közi kötelezettségeit, fel kell venni a népek
közösségébe. Oroszországra vonatkozólag pesz-
szimistlikusan nyilatkozott Herriot, mert Orosz-
ország nem akar a többi állammal együttmű-

szavát ama elszomorító jelenségek ellen is, ame-
lyek ennek a békés munkának utjában álla-
nak. Fel fogja emelni szavát ama káros agitá-
ció ellen, amely az ország közéletét és az állam-
polgárok harmonikus együttélését immár har-
madik éve veszélyezteti. Az erők összegyűjté-
sének és a zsidó önvédelemnek konferenciája
lesz ez.

Az ideai konferencia alkalmával Nagyvárad
látja vendégül az ország zsidóságának delegá-
tusait. Ez a város mindig a békés munka és a
megértés városa volt. Méltó keretet fog adni a
konferenciának Nagyvárad már azért is, mert
itt van az ország legnagyobb és legtekintélye-
sebb zsidó hitközsége. A várad zsidóság nem-
csak számánál, de multjánál és kulturális fej-
lettségénél fogva is az első helyen áll az or-
szágban. Ebben a zsidóságban minden nemes,
igaz zsidóügy termékeny talajra talált s ha a
zsidó nemzeti gondolat még nem vert itt olyan
mély gyökeret, mint az ország más városaiban,
ennek oka nem annyira az emberekben, mint
a külső viszonyokban keresendő. Nem lehet
kétséges, hogy ez a konferencia nagyban hozzá
fog járulni ahhoz, hogy a várad zsidóság is
számához és tekintélyéhez méltó módon kap-
csolódjék be a zsidó megújulás mozgalmába.

Az ötödik konferencia az első jubileum az
erdélyi cionista konferenciák sorában. Egy kor-
szak zárul le vele, a belső forrongás, az eszmei
és szervezeti kikristályosodás korszaka. Kűzdel-
mekben, de örömteljes eredményekben is gaz-
dag esztendő sora van mögöttünk. Az ötödik
konferenciának új lendületet, új impulzust kell
adnie, mert a mozgalom férfikorának küzdel-
mei csak most következnek. Az erdélyi zsidó-
ság nagy tömegeinek figyelő szeme ma Nagy-
várad felé fordul, ahonnan utmutatást és biz-
tatást vár a jövőre.

ködni. Az amerikai Egyesült-Államok belépését
a népszövetségbe kívánatosnak tartja és reméli,
hogy Amerika nem fog ezelő elzárkózni, külö-
nösen a döntőbíráskodás elfogadása után.

Herriot beszédét, amelyet a népek közötti
igazi béke apológiájával fejezett be, percekig
zúgó taps fogadta, de közben is állandó ová-
cióval fogadták a francia miniszterelnök szavait.

Megbízható értesülések szerint Franciaor-
szág és Anglia mégis abban egyeztek meg,
hogy a népszövetség külön leszerelési konfe-
renciait hívjon össze. A két állam a döntőbí-
ráskodás elvén kívül elfogadta a gazdasági
szankciók elvét is és most már

csak a katonai szankciók kérdésében
vannak még ellentétek.

A párisi reggeli lapok meglegedetten tár-
galyják Herriot beszédét, amelyről a „Journal“
azt írja, hogy világosságának meggyőző erejé-
vel magával ragadta a népszövetség összes
tagjait. Herriot megmondta az igazságot, de
anélkül, hogy bárkit megbántott volna.

Herriot és Macdonald egyébként ma este
elutaztak Genfből.

Nitti volt olasz miniszterelnök Interjut adott
Genfben a bécsi „Neue Freie Presse“ tudósító-
jának az aktuális kérdésekről. A fascistaellenes
érzelmeiért emigrálni kényszerült államférfi na-
gyon szkeptikusan látja a helyzetet. Nitti szer-
int Amerika leszerelési propagandájának igazi
célja az, hogy felgyülemlett ipartermékeit Euró-
pában eladhassa.

A leszerelés kérdésében a hatalmak hely-
telen uton járnak.

Lloyd 1946
vezető
rek
elljeit
em., 16.
Detail!
zizij!
Manó
eztek
UTH
lem!
OTA
RIKÁBA
ELJES
Csak egy határ
Kapható az ösz-
Kolozsváron Emke-
Flohr-patikákban.

Miért nem foglalkoznak azokkal a nehézségekkel, amelyek Európa békés életét megakadályozzák? Nitti nem hiszi, hogy a népszövetség meg tudná oldani a lefegyverzés problémáját. A valódi békének egyetlen módja van: a

békeszerződés alapos revíziója s a bennük foglalt igazságtalanságok megszüntetése. A mai megoldási formula tulajdonképpen nem egyéb, mint az erőszak uralmának olcsóbb eszközökkel való fentartása.

Constantinescu miniszter tagadja Bratianu kölcsöntkérő utját

Ha kölcsönre lesz szükségünk kapunk, de eddig senkitől sem kértünk, mondja a földművelésügyi miniszter

(Cluj-Kolozsvár, szeptember 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) Csak tegnap jelentették bukaresti távirat alapján, hogy Bratianu Vintila három állammal is folytat tárgyalásokat a külföldi kölcsön ügyében, mert ma már a kormánynak a sorsa függ attól, fog-e sikerülni külföldi kölcsönt szerezni, vagy nem. Érdekes, hogy a kormány egyes tagjai a könnyen érthető és valószínű helyzet ellenére is titkolni igyekeznek a valóságot.

Constantinescu miniszter, aki a kormány felhivatalos jeleiről is kölcsönért utazott Rómába, ma interjú adott az „Argus” római munkatársának, amelyben kerekre megcáfolta, hogy a pénzügyminiszter kölcsönről tárgyal.

A földművelésügyi miniszter szerint az egész világ elégedetlen a londoni konferenciával, amely egy lépéssel sem hozza közelebb az igazi békét. A genfi konferenciától sem vár ebben a

tekintetben sokat. Az államokat a revans-eszme hatja át és a leszerelés lehetetlen. Románia nemzetközi helyzete kitűnő, a külföld bizalma helyreállt. Ha kölcsönre lesz szükségünk, kapni fogunk, de egyelőre a pénzügyminiszter nem kért senkitől. Semmiestre sem fogadunk el súlyos feltételeket és megvárjuk, amíg normális kondíciók ellenében adnak pénzt az országunk. Fontos, hogy a lej ment legyen a spekulációtól és a kormány ezirányban megtette az intézkedéseket.

Ami a drágaságot illeti, a miniszter úgy látja, hogy ez ellen nem lehet sikat tenni, mert a belső árak sokkal alacsonyabbak a külföldiekénél és az élet drágulni fog, míg az árak el nem érik a külföldi árnívót. Constantinescu ezzel fejezte be nyilatkozatát, hogy a kormány erős és az ország presztízusát a külföld előtt megzsilárdította.

Az erdélyi zsidó sport nagyváradi olimpiásza

Küzdelem a Stotter-serlegért

(Cluj-Kolozsvár, szept. 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség nagyváradi konferenciájának egyik legkiemelkedőbb eseménye Erdély zsidó sportegyesületeinek a Stotter-serlegért folytatott körmeérkezése lesz. A zsidó csapatok ezuttal harmadikban mérik össze erejüket az értékes vándordíjért és ezek a körmeérkezések minden évben értékes erőpróbái az erdélyi zsidó sport fejlődésének.

Erdély zsidó sportja még csak gyermekcipőt tapossa, alig néhány esztendő múlva tekinthet vissza, a zsidó nemzeti gondolat előharcosai négy évvel ezelőtt olyan időben vetették meg alapkövét, amikor a zsidó mozgalmak még a legjobb esetben szánakozó kétkedéssel és részvétlen közönytől fogadták. A töretlen energiával meginduló munkának, amelynek

egyik oszlopa éppen Stotter Aladár volt, csakhamar meglelt a kívánt eredményt. Egymásután alakultak meg az erdélyi városokban a zsidó sportegyesületek, amelyek fiataljait megmozdították sikeres eredményekkel csakhamar beszédese vallották, hogy Erdélyben van létjogosultsága a zsidó sportnak. A fiatal zsidó sport évről-évre szebb eredményeket ért el a zsidó ifjúság fizikai nevelésének terén és az ő működésüknek köszönhető, hogy Erdély zsidó ifjúsága méltó és tekintélyes helyet vívott ki magának az ország rész sportéletében.

A Makkabi zsidó sport világszövetség erdélyi tagozatát az érdem, hogy a zsidó sportegyesületek állandó kapcsolatára az első lépés megtörtént. A világszövetség erdélyi tagozata székezreket érő remekművet serlegét és a serleg-

gel járó tizenegy értékes érmet adományozott a zsidó sportegyesületek évenként tartandó körmeérkezésének vándordíjával és a serlegét az erdélyi zsidó sport megalapítójáról Stotter-serlegnek nevezte el.

A vándordíjért ezelőtt három évvel mérték össze először erejüket a zsidó csapatok. Akkor a temesvári Kadima vitte el a pálmát, míg a múlt évben Kolozsvár egyik legjobb együttesének a Haggibbornak kezébe került a serleg. Ma az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség ötödik konferenciájának ünnepi keretében újból sikrá száll a pálmáért Erdély négy zsidó csapata. A sorsolás szerint vasárnap a Haggibbor-Sámson és a Kadima-Makkabea mérik össze erejüket. Hétfőn pedig a két győztes és a két vesztes csapat mérkőzik a vándor, illetőleg a vigaszdíjért. Az erdélyi zsidó sport nagyváradi olimpiászáról lapunk legközelebbi számában részletesen be fogunk számolni.

Elnökválság a Magyar Pártban

Ugron István megválik a Magyar Párt elnökségétől. Paál Árpád vagy Bethlen György?

(Cluj-Kolozsvár, szept. 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) A parlamenti ülészek megindulása alkalmából a Magyar Párt élénkebb akciók lefolytatását helyezi kilátásba. Erre rászoritják a pártot azok a törvényjavaslatok is, amelyek mostanában kerülnek a törvényhozás két háza elé és amelyek a kisebbségeket közelről érintik. Így elsősorban az iskolakérdés és a közigazgatási reformról szóló javaslatok azok, amelyek a kamarei és szenátusi ellenzék részéről is heves támadások célpontjai lesznek. A Magyar Párt a mögötte álló tömegek bevonásával kívánja megszervezni akcióját és már most árazható a vezetőségben való átcsoportosítás az irány, amelyen a párt a jövőben haladni kíván. Ez pedig a demokratizálás érvényes keresztárvitele az egész vonalon. A vezetőségből — ezt mint befejezett tényt emlegetik — ki fog válni Ugron István elnök, ahinek helyébe a személyre néve elhatározás nem történt, de valószínű, hogy olyan exponens lép a magyar párt élére, aki eddig is szóban és írásban a demokrácia érvényességét követelte. A haladás hívei Paál Árpádot szeretnék látni a párt élén, mint aki a dolgozó magyarság széles rétegeit lenne hivatva e politikai szervezetben is képviselni. Az ugynevezett magnásfrakció azonban Bethlen György személyében állapodott meg, aki az agrárreform körül esett sérelmek orvoslását tartja az aktuális főladatok legfontosabbikának.

Novella

Irtá Giszkalay János

(9)

Nem hallotta a fegyverek ropogását és nem látta a robbanó gránát tűzét. A templom lángborult. Menekülés. Akik bennszorultak, őrzöngve üvöltöttek a padok között. Fehér halottas ingük tüzet fogott és olyanok voltak, mint az élő, égő, futkosó gyertyák az almémor körül.

Malka nem látott és nem hallott semmit. A tűz már mindenütt perzselt, a füst már fojtóvá tette a lélegzetet.

Malka nem érzett semmit. Ült. Egy libegő emberalak dobbant melléje, belémarkolt a karjába és fölrántotta a székről.

Malka nem tudta és nem nézte, hogy ki az. Mosolyogva engedelmeskedett, mint akinek nem fontos, mert más az, aminek jönni kell.

Valami, amiről nem tudja, hogy mi, hiába gyötrődött rajta, hogy mi, talán szín, talán hang, talán egy illat, de valami más és tudja, hogy jönnie kell.

Az idegen kéz rámarkolta ujjait Malka csuklójára és rángatva hurcolta maga után a lányt. Le a lépcsőkön, ki az utcára, öldöklésen, vértócsákon és halottakon keresztül, lihegve, rohanya keresztül a városban. Malka engedelmesen rohant az idegen mellett, száján éles sipólassal hasított ki a lélekzet, de az ajkán mosoly ült és még arra is ráért, hogy a házakat figyelje. Olyan ösmérsnek tetszett neki minden, az ablakok, a cégtáblák, a lehuzott redőnyök, a néha szembe szaladó zsidók olyan ismerős és olyan lényegtelen. Nem az, valami más az, valami egészen más, ami jön. Csak tudná már, hogy mi?

A házuk kapujában szakadt csak meg a nagy rohanás. Egy pillanatra megálltak. Lihegték. Malka ránézett az idegenre és mosolygott. Az a gyöngecsontu sápadt gyerek volt, akit egy

csókkal küldött fegyvert szerezni. Malka csuklója kérdezte:

— Mi történt?

A fiu támolygott. Kimerülten mondotta:

— Mindennek vége.

— Mindennek vége? — ismételte Malka és a fejét gyöngéa megcsóválta. Mint aki nem ért valamit. Mint aki nem hisz valamit.

Az utcáról kurjongatás és rohanó lábak zaja hallatszott. A fiu rémülten rántotta be Malkát és gyorsan elreteszelte, eltorlaszolta a kaput.

Vaszil Vaszilievits lábán égött és repülni szeretett volna. De tetőtől talpig ur volt és türtöztette magát. Emberséit szabadjukra bocsájtotta és csak a legényét tartotta magánál. Azt is csak azért, hogy segítsen neki a tisztálkodásban. Mert illetlennek tartotta volna, azon porosan, gyűrötten, borotvátlanul tenni a tisztelést. Egyenesen a régi lakására sietett, csizmáit kifényesítette, megborotválkozott, gondosan választkába fésülte a haját, magára öltötte ünneplő kozákkabátját, a kitüntetéseit sorban elrendezte a széles mellén, aztán hosszsan nézett a tükörbe. Meg volt magával elégedve. Már az ajtóban volt, amikor meggondolta magát és intett a legényének. A legény vállára kapta a puskáját és elindultak. Így esett meg, hogy Vaszil Vaszilievits csak akkor ért Smiel Smielovits háza elé, amikor már mindennek vége volt.

Vaszil Vaszilievits a ház kapuját zárva találta. Intett a legényének. A legény a puska tusával döngötte a kaput. Nem jöttek kinyitni. Neki feszítette a vállát: a kapu nem engedett. Erősen el volt torlaszolva belülről. Vaszil Vaszilievits türelmetlen mozdulatot tett és idegesen nevetett.

— Nem illik ugyan, de akkor az ablakon.

A következő pillanatban az ablak csörmpölve tört össze. Még egy tütés a puska tusával és a becsukott zöld zsulagáter nagyot recsenve törött forgácsra. Az ablak nem volt magosan és Vaszil Vaszilievitsben hamisítatlan kozákvér keringett. Egyetlen lendüléssel bevettette magát az ablakon. A legénye utána. A puskát lövére készen tartotta. Vaszil Vaszilievits mosolygott. Ez a tisztelgő látogatás egészen újszerű etikettformák között kezdődik. Van benne valami pikáns és kozákromantika.

A szemük még nem szokott hozzá teljesen a félhomályhoz. A legény bátran, de minden felé figyelve ment a gazdája mellett. Az ajtó felé. Hirtelen vállához kapta a puskát. Egyetlen nagy döbbenés hallatszott. A legény holtan bukkott arora. Három lépésnyire tőle a fiatal, vékony talmudista fektűt. Keze még göresösen fogta a revolvert. Egyszerre pillantották meg egymást, egyszerre kapták célba fegyverüket, egyszerre sütötték el és egyszerre bukkak holtan, egymás mellé.

Vaszil Vaszilievits Morozenkonsk egy arizma se rándult meg. Ő így szokott szembenézni a halállal. Azok a kitüntetések széles mellén igazak voltak. Az ajtóban Malka állott. Mereven, mozdulatlanul, fehéren és nagy álomlátó szemével a levegőbe nézett. Mint aki semmit se lát. Három lépés választotta el őket egymástól, de két halott fektűt közöttük. A kozák és a talmudista. Vaszil Vaszilievits lábának egyetlen mozdulatával félre rugta a kozákokat. A halott test nshézkésen gurult tovább, mint egy zsák krumpli. Vaszil Vaszilievits egy lépést tett előre. Katonásan, előírásosan, hogy csizmájába megpendültek a sarkantyúk. A másik halottat érdemesnek se tartotta félre rugni.

(Folyt. köv.)

„Uj közösség és

Ja
m
ar
sé
k
m
be
h
e
ha
n
te

... A jel

órában, amely

A megval

kellően érték

érteni a holn

seni-havosokt

egyetlen hata

mely egyidej

a mai király

az összes ig

sebek begyóg

egy hatalmas

eddig maga

De nagy

nek és üldöz

hogy egyede

nincsen átit

Leírhatat

amikor össze

Jancu szobra

olyan szavak

katunk oly

sarkenténe

szimólumok

hatódottságt

pedig hogy

Az, hogy

vezérének sz

előtt, sokkal

ni, akik els

állításának

felismertük

aki életében

volt, halála

tesült jelké

Már csak

nak homloka

jutott. Az is

gyon megir

születnek az

resztre feszít

Ma tehát

A feltán

a jobb irán

indulatok b

A mult

anyaország

máshoz, sok

testvéri öle

mal és szer

elfogódottsá

szemvedélyt

értő találko

vény, vagy

bókolattal

szimbóluma

és úgy tíz

Kívánoi

hitben meg

ünnepeől,

megtisztelő

meg a tulv

szabadságo

ába harcolt

mára vivtu

nek a tul-

es vallási

igazságért

elkövetkez

letén Rom

es jogokat

Jancu, ho

de uj köz

igazság ér

SA
Vét

„Uj küzdelem indult meg a világo- gosság és szabadság érdekében“

A napokban lezajlott kolozsvári Avram Jancu-ünnepségek egymásratorlódo eseményei között elsikkadt egy momentum, amely érdemes kiemelni a múlt jelen- ségek tömegéből, mert egy fontos hatás- kört betöltő személyiség öszinte emberi megnyilatkozását tartotta. Az alábbi beszédet Petala tábornok intézte a király- hoz. A tábornoknak hosszú idő óta az első megnyilatkozása ez a beszéd, amely határozott cáfolata azoknak a hiedelmek- nek, amelyek róla az utóbbi időben el- terjedtek.

... A jelen ma meghajlik a múlt előtt, abban az órában, amelyben a múlt rásugároz a jövőre...

A megvalósulások mai örömeiben tudjuk csak helyesen értékelni a tegnapi szenvedéseket és meg- érteni a holnap kötelességeit. Ma, amikor az Ápu- seni-havasoktól egészen Erdély szívéig, Kolozsvárig egyetlen hatalmas szöveg emelkedik az ég felé, mely egyidejűleg szól a tegnapi hősi emlékének és a mai király győzelmének, a fájdalom elhalnak, az összes igazságtalanságok elfelejtődnek, mind a sebek begyógyulnak. Ez az a nagy pillanat, amikor egy hatalmas nép megtékeli a sorsával, amely eddig maga alá gyűrte.

De nagy tanulsága is van a múlt szenvedése- nek és üldözéseinek és ez a nagy tanulság az, hogy egyetlen földi hatalom sem lehet tartós, ha nincsen átitatva az igazságtól.

Leírhatatlan örömeinknek ebben az órájában, amikor összegyűltünk azon a helyen, ahol Avram Jancu szobra fog emelkedni, nem fogunk használni clyan szavakat, amelyekről elkábuljunk és nem kutatunk olyan emlékek után, amelyek kosszura sarkentőnek. Ellenkezőleg, kikeressük azokat a szímtólumokat, amelyek testvériességben és meg- hatódottságban forrasszák össze a lelkeket, nem pedig hogy felgyújtják a szenvedélyeket.

Az, hogy Avram Jancunak, a mi forradalmunk vezérének szobrát emeljük a kolozsvári katedrális előtt, sokkal több, mint örvendetes esemény. És mi, akik elsőnek vetettük fel az emlékszobor fel- állításának eszméjét, büszkék vagyunk arra, hogy felismertük a jelentőségét is ennek a helynek. Az, aki életében a küzdelem és a hősiesség szimbóluma volt, halála után a béke és igazságosság megtes- tsült jelképe lesz.

Már csak halála után övezi babárkoszoru an- nak homlokát, akinek életében csak töviskoszoru jutott. Az isteni törvények könyvében is úgy va- gyon megírva, hogy vérben és könnyek között születnek az új vallások és az igehirdetők ke- resztre feszítik a kálvárián...

Ma tehát a feltámadást ünnepejük.

A feltámadás órájában nyissuk meg lelkünkben a jobb iránti chajtások rejtekeit az összes nemes indulatok befogadására.

A múlt felelevenedett arca előtt Erdély és az anyaország ma sokkal közelebb érzi magát egy- máshoz, sokkal szorosabban, egy csodás egyesülés testvéri ölelésében összeforrva. Mindenki bizalom- mal és szeretettel, csak a csoda lábitó erejének elfogódottságával, minden hiábavalóságot és emberi szenvedélyt elfeledve tárja ki a két karját meg- értő találkozássra. És azok a népek, akiket a tör- vény, vagy a nyelv választ el tőlünk, önkéntes hódolattal haladjanak el az igazság és szabadság szimbóluma előtt, okuljanak a múlt tanulságaiból és úgy tüzzerek irányt maguknak a jövő felé.

Kívánom, hogy valamennyien megjavulva és hitben megerősödvé távozzunk, a román nép nagy ünnepéről, azok, akik Avram Jancu emlékének megisztelesére gyűltünk össze. S hadd tudják meg a tulvilágon is, hogy mi kiküzdöttük ezt a szabadságot, amelyért a román nép nagy hőse hi- ába harcolt, de ezt a szabadságot mindenki szá- mára vívtuk ki és hogy ez a szabadság mindenki- nek a tuljodona ebben az országban, nemzetiségi és vallási különbség nélkül. Hadd tudja meg az igazságot a harcolt forradalmár, hogy az igazság elkövetkezett és hogy a mi országunk egész terü- letén Románia királya bőségesen juttat igazságot a jogokat mindenkinek. Hadd tudja meg Avram Jancu, hogy a karddal való harcnak immár vége, de új küzdelem indult meg a világoosság és az igazság érdekében.

Magyarország bukaresti követe a genfi konferencia várható kilátásairól

Misu udvari miniszter halála egész Európára csapást jelent. Gróf Zichy Rubidó nyilatkozata az Uj Keletnek

(Oradeamare-Nagyvárad, szeptember 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) Magyarország bukaresti követe, gróf Zichy Rubidó ma délelőtt az expresszvonattal Nagyváradra érkezett, ahol fogadta az Uj Kelet munkatársát. Munkatársunknak arra a kérdésre, folynak-e jelenleg Románia és Magyarország között politikai, vagy gazdasági jelentőségű tárgyalások, a bukaresti követ ezeket válaszolta:

— Tudomásom szerint Románia és Magyar- ország között jelenleg semmilyen tárgyalás sincs folyamatban. A legutolsó tárgyalások alkalmával elfogadott egyezmények nagyrészt már mind a két állam ratifikálta. Azok a pontok, amelyeket a két állam parlamentje még nem ratifikált, rövidesen újból tárgyalás alá kerülnek.

— Mi a véleménye hegelymes urnak a genfi tárgyalások várható eredményéről? — kérdeztük. — Magyarország — felelte Zichy Rubidó — sokat vár a genfi tárgyalásoktól, mert reméli, hogy Duca külügyminiszter és gróf Bethlen Magyaror- szág miniszterelnöke legelső találkozásuk alkalmá- val megtalálják azt az utat, amely a két államot

közelebb hozza egymáshoz.

— Van-e valamilyen politikai jelentősége mes- tani utazásának?

— Budapesti utamnak semmilyen politikai je- lentősége nincsen. Szabadságra utazom és szabad- ságidőm alatt a követségi tisztségemet Magyar kö- vetségi tanácsos látja el.

— Mondhatom, fűzte hozzá Zichy gróf, nem a legjobb hangulatban utazom el Budapestre, mert nagyon megröndített Misu udvari miniszter halála. Misu miniszter személyes jóbarátom volt. Még övekkel ezelőtt ba-átkoztunk össze, amikor én Konstantinápolyban láttam el a magyar követségi tisztségemet, Misu pedig Romániát képviselte. Éve- ken keresztül voltunk együtt a török fővárosban és ezalatt az idő alatt keletünk között a legben- sébb barátság fejlődött ki. Nekem az a vélemé- nyem, hogy Misu halála a szó legszorosabb érte- lésben egész Európára nagy csapást jelent.

Magyarország romániai követe ma délután lesz Nagyváradon, ahol bevárja autóját és auton utazik Budapestre.

Ma nyílik meg a Zsidó Nemzeti Szövetség ötödik konferenciája

A konferencia teljes programja. Több mint tízmillió lejt jegyezték eddig a Keren Hajesszódra. Tervezet az országos cionista föderációról

(Oradeamare-Nagyvárad, szeptember 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jelentőségének megfele- lően óriási érdeklődés előzi meg az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség ma megnyíló ötödik konferenciáját. A konferencia teljes programja a következő:

Vasárnap reggel a konferencia Gerlóczy ut 14. alatti irodájában történnek meg a delegá- tusigazgatók és az elszállásolás.

Délelőtt 11 órakor nyílik meg a Metropol- étteremben az Aviva lányok kézimunkakörüljáró. Délután fél 3 órakor kezdődnek a sport- ünnepek a négy zsidó futbalcsapat és 150 cserkész részvételével.

Délután fél 5 órakor lesz a konferencia ünnepélyes megnyitása az Atlantic-mozgó hely- ségében.

Este 9 órakor az országos Barisszia és Aviva diszkommersze és ismerkedési estély a Lloyd-étteremben.

Hétfőn reggel 9 órakor kezdődnek az ér- demleges tanácskozások az Apolló mozgó hely- ségében.

Délelőtt 10 órakor kezdődnek az ifjúsági csoportok külön tanácskozásai.

A konferencia plenáris ülése a vitával dél- után 3 óráig fog tartani.

Délután fél 4 órakor nyílik meg a Jóm Habitchdut, az összes ifjúsági csoportok együt- tes kongresszusa.

Az egyes bizottságok is még délután kez- dik meg munkájukat és valószínű, hogy a tárgyalások a késő éjszakai órákba fognak be- lenyulni.

Keddén reggel 9 órakor a bizottságok mu- kájának rezüméje plenáris ülés elé kerül.

Délelőtt 11 órakor a Palesztina-bizottság jelentésével kapcsolatban dr. Adolf Friedemann, a Keren Hajesszód hollandiai vezetője elő- adást tart Palesztináról.

A Keren Hajesszód-jelentés

Folytonos tanácskozásokkal a konferencia valószínűleg még kedd délután befejeződik. Ezalatt a rövid két nap alatt rengeteg munka vár a konferencia tagjaira. A Zsidó Nemzeti Szövetség működésének minden ágazatáról ki- merítő jelentéseket fog előterjesztani. Ezek kö- zül megemlítjük a Keren Hajesszód-jelentést, amelyből kitűnik, hogy augusztus elsejéig 760 tételben 10 millió 219.860 lejt jegyezték a Keren Hajesszódra. Ebből készpénzben már befolyt

egy millió 179.027 lejt 50 bani. A kiadások bruttó 22 százalékot tettek ki. Ez a hányados nem haladja meg a más országok legtöbbjének hányadosát. Tavaly például Amerikában 22,5, Kanadában 28, Lengyelországban 34, Német- országban 17,8, Angliában 25,68, Csehszlová- kiában 22,25 százalékát tették a bevételeknek a kiadások, amelyek főleg propagandacélokat szolgáltak.

Az erdélyi Keren Hajesszód központi iro- dájának tevékenységét és ügykezelését dr. Ham- burg József, dr. Kohn Hillél és dr. Pollák Sándor bizottsági tagokból álló ideiglenes di- rektórium irányítja és ellenőrzi.

Dr. Friedemann erdélyi akciója

Az erdélyi Keren Hajesszód-akció akkor lépett a legkomolyabb stádiumába, mikor a londoni központnak sikerült a régi cion- nista gárda egyik hívaló egyéniségét, dr. Friede- mann Adolfot, a hollandiai Keren Hajesszód vezetőjét és feleségét hosszabb erdélyi kampány levezetésére megnyerni. Friedemann és felesége május 26-án érkeztek Kolozsvárra, ahol négy- heti intenzív munkával, az adott körülmények között tekintélyes összegű jegyzéssel sikerült a Keren Hajesszód hozzájárulók számát szaporí- tani. A vidéki körut során Marosvásárhely, Arad, Brassó, Sepsiszentgyörgy, Maroshévíz, Borszék, Tölgyes, Csikszék, Csikszék városokat látog- gatták meg és mindezen helyeken jelentékeny összegű jegyzéseket gyűjtöttek, megalapították a különböző rétegeket képviselő Keren Hajesszód-bizottságokat, amelyeknek összetétele a további eredményes munkára biztos g ranciát nyújt. Friedemann doktornak érdeme még az is, hogy nemcsak nagyobb összegű anyagi hozzájárulást tudott 54 évre a Keren Hajesszód- nak biztosítani, hanem megszerezte az akció számára még a legitranzigenesebb anti- cionista körök morális és anyagi támogatását. Különösen kiemelendő az, hogy tárgyalásainak eredményeképpen Erdély gazdasági életének leg- nevesebb zsidó vezetőiből teljes ké z égü- ket fejezték ki, hogy egy országos bizottság élére állva, az akció vezetését magukra vállal- ják. Munkája nemcsak az akciót erősítette, hanem előnyére vált az erdélyi zsidó nemzeti mozgalomnak is.

Országos cionista föderáció

Egyik legfontosabb tárgyalási anyaga lesz a konferenciának az a tervezet, amely Románia ösz- szes cionista szervezeteinek föderációjába való tömő-

SAPRUH könyv- és képkiallitása az „Atlantic“ helyisé-
a cionista konferencia ünnepélyes megnyitá-
sát megelőzően már d. u. 2 órakor nyílik meg
gében Nagyváradon.
Senki el ne mulassa
a kedvező alkalmat
azt megtekinteni.

Vételkényszer nincsen!

Vételkényszer nincsen!

Az erdélyi Palesztina-munka hat éve

Dr. Weissburg Chaim jelentése a nagyváradai konferenciához

ritésére vonatkozik. A projektum szerint eddigi autonómiájuk és működési körük fentartása mellett a regát, Erdély, Bukovina és Besarabia országos szervezetei Bukarest székhellyel közös organizációba tömörülnek azzal a célkitűzéssel, hogy minden egyes szervezet programját egységes vezetéssel közösen igyekezzenek megvalósítani. A föderáció vezérbizottságának tagjai az országrészi szervezetek mindenkor elnökei és főtitkárai és minden szervezet részéről még három megválasztott delegátus. Mihelyt a bizottság megalakul, azonnal megkezdik egy országos cionista konferencia előkészítését. A központi föderációs iroda románnyelvű hetilapot fog kiadni, esetleg francia, vagy német nyelven is.

Belső szervezeti kérdések

Széky Béla főtitkár a Szövetség szervezeti kérdéseit fogja ismertetni a konferencia előtt. A jelentés szerint ebben a konferenciális évben sikerült helyreállítani a helycsoportok és a központ közötti szoros kapcsolatot, miáltal a csoportok belső élete is fellendült. Nagyon szép eredményeket ért el a Szövetség az ifjúsági nevelőmunka terén. A kitaró munka eredményeképpen ma már 30 Barisszia-csoport vesz részt a cionista munkában, azonkívül pedig majdnem minden jelentősebb helységben Avivalányegylet működik. Ezen a téren azonban még nagy feladatok várnak a Szövetségre, mint például a vallásos zsidó ifjúság, a zsidó nők, a sportegyletek országos alapon való megszervezése, kaszinók, társaskörök létesítése. A főtitkári jelentés erőlyesen sürgeti a Szövetség gazdasági kérdéseinek rendezését, a körzeti beosztások megvalósítását, a jogvédelmi szervezet kiépítését, a zsidó bank létesítését.

Zsidó politika és kulturmunka

Külön fejezetet szentel a jelentés a Szövetség politikai működésének és kulturmunkájának. Eszerint politikai kérdésekkel az adott viszonyok mellett a Szövetség csak kis mértékben foglalkozhatott. Belső politikájának főterénuma az idén is az egység problémája volt. Ebben a tekintetben fontos a Nagy Intéző Bizottság június 16-iki ülése, melyen kimondták, hogy a Szövetség szükségesnek tartja az Unioneával való együttműködést és utasította a Kis Intéző Bizottságot, hogy kérje fel az Unioneát egy antét összehívására, mely az együttműködés kérdését az összes országos szervezetekkel együtt megtárgyalná. De az Unionea az antét összehívását megtagadta és közölte, hogy semmiféle szervezettel tárgyalni, megállapodni nem kíván. Az antiszemizmus ügyével a Szövetség több ízben fordult a minisztériumokhoz. Ugyancsak interveniált az állami iskolák szombati iráskötelezettsége ellen is, amire biztató ígéretet kapott, de az ígéretek beváltása érthetetlen módon még mindig késik.

A zsidó kulturmunka terén sajnálattal nélkülözte a Szövetség egyik fontos kultúrtenezőjének, a Habimának működését. Ennek oka egyfelől az, hogy a Habima nem tért vissza ide Romániába s így az előadásokat megkezdeni nem lehetett. A Habima engedélyt a minisztérium nem újította meg, de különben is a viszonyok lehetetlenné tették egy jiddis színtársulat működését.

A Barissziák és az Avivák legfőbb feladataul azt tűzte ki a Szövetség, hogy kulturális munkát és estélyeket rendeznek. A helyi kulturális munka éppen az ifjúsági szervezete révén szép reményekre jogosít. Különösen a hebraizálás terén elértünk odáig, hogy szeptemberben már minden ifjúsági csoport héber tanfolyamot rendez. Öröndetes jelenség egyes kisebb könyvtárak felállítása.

Zsák
Zsineg
HAVAS DEZSŐ
TIMISOARA **Kötél**

(Cluj-Kolozsvár, szeptember 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) Egyik utóbbi számunkban ismertettük a Palesztinában tartózkodó dr. Weissburg Chaim jelentésének első részét, amelyet írásban küldött meg a nagyváradai konferenciának. A jelentés első része az erdélyi kolónia megalapításának körülményeivel foglalkozott. A második rész a Palesztinahivatal további tevékenységét ismerteti. A jelentésnek ez a része így szól:

A szatmári chaluc-farm

A második, jelleget egészen más kategóriába tartozó, de hasonló célú és ezuttal hivatalos akció volt a szatmári chaluc-farm létesítése. Ez az akció még a II. és III. konferencia közötti időre esik és a már megszünt Happpósi Haccair pártnak, melyre a II. konferencia a Palesztina-osztály vezetését bízta, munkája volt. Megállapíthatjuk, hogy az akció nem a legnagyobb körülményekkel és hozzáértéssel indított meg és folytatott. Mikor mi a Palesztinahivatalt átvettük, egyszerre csak a kétségbeesett levelek egész tömegét kaptuk szatmári farmunkról, melyben a Palesztinahivatal bizonyos vállalt kötelezettségek teljesítésére figyelmeztetik. A chalucok kiküldésére gyűjtést indítottunk és ki is küldtük azokat Erec Jisraaelba. Megállapítható azonban, hogy a 6 hónapos kiképzés egyáltalán nem bizonyult kielégítőnek, a kiküldött chalucok egy kettő kivételével a legkisebb mértékben sen váltak be Erec Jisraaelben. Ezt főleg azért hozom fel, mert véleményem szerint elérkezett a legfőbb ideje annak, hogy végre egy igazi chaluc-farmot állítsunk fel a chaluc kiképzés összes elveinek szigorú szemmel tartásával. Ez irányban tárgyalásokat is kezdtünk már a kisenevi chaluc-központtal és reméljük, hogy az idei őszön az első erdélyi chaluc-farm már működni fog.

A Lömaan Akkó-akció

A Lömaan Akkó-akcióról beszámolni még lehetetlen, miután az akció befejezve nincsen. Reméljük azonban, hogy ez az akció is az erdélyi zsidóság sikerült akciói közé fog tartozni s ha elmondhatjuk majd valaha, hogy az erdélyi zsidóság szintén hozzájárult Herzl kedvenc álmai egyikének megvalósulásához, a Haifa-Akkó-i tengerpart kiépítéséhez, — úgy hisszük, büszkékké lehetünk majd erre az eredményre.

Akciók sora ezzel, sajnos, kimerült volna. Lehetne még arról beszélni, hogy milyen akciókat kellett volna megindítanunk és milyen akciókat kell a jövőben bevezetnünk. Hogy a közvetlen közelből hozzunk példákat, a regáti zsidóságnak megvan a maga Romano Palestineana-ja, mely máris nagyszerű kereskedelmi összeköttetéseket létesített a regát és Palesztina között, végzi az emigráció vagyoni likvidálását, megvan a maga Samuel Herbert Achuzá-egyesülete, mely már a második zsidó városrészt létesíti Erec Jisraaelben és a többi intézményei, melyek arra vannak hivatva, hogy egyrésztől gazdasági összeköttetéseket létesítsenek az új ország és a regát között, másrésztől a kivándorlás tervszerű előkészítését és lebonyolítását elvégazzék. Nekünk még egyetlen ilyen intézményünk sincsen, jöllehet, mindzeknek a megállapítása ma már az erdélyi zsidóság közszükséglete volna. Lehet, hogy eddigelé az idő nem is volt érett arra, de hogy most már éret, az teljes bizonyossággal állapítható meg és ennek a konferenciának feladatna volna, hogy még ebben a konferenciális évben legalább az alapjait rakja le a hasonló intézményeknek.

A Palesztinahivatal legfontosabb hivatása, — így képzelte valaha el halhatatlan vezérünk, Herzl

Tivadar is, — a Palesztinába visszatérő emberanyag kiválogatása. A palesztinai kormány szigorú bevándorlási rendszabályai is ezt a célt szolgálják. Ilyen irányu munkát végezni azonban a lehető legnehezebb feladat. Palesztinahivatalunk sokszor valóságos terrornak van kitéve egyes emberek ügyében. S az esetek legnagyobb részében megállapítható, hogy leginkább azok tudnak terrorizálni, illetőleg a Palesztinahivatalt a maguk érdekében befolyásolni, akik a Palesztina-munkára semmiesetre sem olyan alkalmasak, mint azok, akik szerényen jelentik be kivándorlási óhajukat. Mint már említettem, június 16-ika előtt a Palesztinahivatal csak mint az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség egyik alosztálya működött. Rendszer a munkában természetesen nem volt. Miadonki, aki csak érdeklődött a Palesztinába való kivándorlás iránt, az vagy személyesen jött be Kolozsvárra, vagy pedig levéllel kereste fel az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség központját irodájában. Az utolsó hónapokban valóságos bucsujárás volt a Szövetség központi irodája és garudával küldték be az információkat kérő leveleket. A szövetség munkája teljesen meg volt bénítva ezen egyetlen osztály munkájának túlhalmozódása folytán. Ez így tovább nem mehetett. A munkát decentralizálnunk kellett.

A munka decentralizálása

Gordon Jehosua intézkedései, valamint a június 15-iki N. I. B. határozata értelmében felállítottuk rendszer Palesztinahivatalunkat s egyuttal rendszert hozva be a munkába, decentralizáltuk úgy az információnyújtást, mint a bevándorlásra való felkészítést. Minden olyan helységben, ahol legalább 30 zsidó lélek lakik, helyi Palesztinabizottságot kell felállítani. A helyi Palesztinabizottságok sokkal jobban meg tudják állapítani, hogy ki alkalmas a Palesztina-munkára s ki nem, lévén, hogy a jelentkezők sokkal jobban ismerhetik, mint mi. Elsősorban tehát a helyi Palesztina-bizottságtól függ, hogy valaki kimehet Palesztinába, vagy sem. A helyi bizottság által felvett adatok, valamint a beküldött jegyzőkönyvi másolat alapján dönt a kérdésben a központi, Clujon székelő Palesztinahivatal s terjeszti fel Jeruzsálemba, illetőleg elutasítja az egyes jelentkezők bevándorlási kéréseit. Ez a rendszer, melyet ismételtelen hangsúlyozzuk, szigorú, felülről jövő utasítások alapján vezettük be, elsőrangban bevált. Június 16-ika előtt mintegy 10.000 esetben nyújtottunk szöveget és írásban felvilágosításokat, mintegy 600 lelket juttattunk be Palesztinába s ezt a horribilis munkát mind a központi iroda végezte el a maga csekély személyzetével. Ma a munka egészen decentralizálva van s emellett tapasztalataink bizonyítják, hogy sokkal lelkiismeretesebben történhetik az anyag kiválogatása.

Dr. Weissburg jelentésének végén annak a reményének ad kifejezést, hogy a legközelebbi években az erdélyi Palesztina-munka jelentős fel lendülése várható.

Orthopediai
és mindennemű
kötszerek
gyártása nagyban és mérték után
Guterman Testvéreknél

Cluj, Str. Avram Jancu 16. (Petőfi-u.) Készítményei a mintavásáron földszint 20. sz. szobában láthatók. Sirocco 178

Őszi és téli divat - ujdonságaink

selyem, szövet, bársony és flanelekben

Szolid árak!
Grünwald & Steiner
női divatkülönlegességek áruháza

megérkeztek

Garantált minőségek!
Cluj, Piața Unirii 12.
Telefon 961. Telefon 961.

Az Uj Szerk Felelő Az Uj Előfiz Az Nemzet radon konfe mal, maunita rencia beszám ával k szágrés időben A gok sz delyi kimeri A közbes jelenik esemény Lap terjedel kormány mai szá tott társ vetség o oikk ne takoztak delegátu konferen vezmény ez a kón konferen „A szoli fratirea“ káló föde ki ellen a célja, a lakossá zció ped amikor a uj provok véglegese lapja és enyhe pr sorokban néssel re becsületes hogy az zsidóságá ország ma egyesülest vatosos he latu rágal nünk a le gyunk és mert Bud legfőbb zó nek hasáb ségünk eg vel és min hajjuk, ir Most, hogy kája megé fratirea“ á salni, hisz indulat és nak láttára szavunk. — A Bukarestb Tegnap s hogy Cser lepleztek le latban a s értekezlet v rancs vezér főnök és tö értekezlet u kozott és ell hat Bukares

nciához
 satinába visszatérő ember.
 alsztinai kormány szigorú
 i is ezt a cőt szolgálják.
 gezni azonban a lehető
 esztinabivatalunk sokszor
 kitve egyes emberek
 nagyobb részében meg-
 abb azok tudnak terrori-
 nahivalt a maguk érda-
 a Palesztina munkára
 alkalmasak, mint azok,
 a kivándorlási óhajukat.
 us 16-ika előtt a Pa-
 az Erdélyi Zsidó Nem-
 ztálya működött. Rend-
 zetesen nem volt. Mia-
 t a Palesztinába való
 y személyesen jött te-
 levéllel kereste fel az
 vrettség központi irodáját.
 ságos bucsujárás volt a
 és garudával küldték
 leveleket. A szövetség
 bñitva ezen egyetlen
 almozódása folytán. Ez
 A munkát decentrali-

nanka decentralizálása
 elési, valamint a június
 értelmében felállítottuk
 at s egyúttal rendszert
 entralizáltak ugy az i-
 vándorlókra való fel-
 helysége, ahol legalább
 i Palesztinabizottságot
 alesztinabizottságok sok-
 lipítani, hogy ki alkal-
 s ki nem, lévén, hogy
 an ismerhetik, mit mi-
 Palesztina bizottságtól
 et Palesztinába, vagy
 által felvett adatok,
 jegyzőkönyvi máso-
 kérdésben a központi,
 hivatal s terjeszti fel
 asítja az egyes jelent-
 Ez a rendszer, melyet
 szigorú, felülről jövő
 be, elsőrangban bevált.
 10.000 esetben nyujt-
 elvilágosításokat, mint-
 e Palesztinába s ezt a
 zponti iroda végzte
 tetével. Ma a munka
 s emellett tapasztal-
 kal lelkiismeretesebben
 ztása.
 ének végén annak a
 hogy a legközelebbi
 a-munka jelentős fel-

Mediai
 emü
erek
 mérték után
tvéreknel
 (Petöfi-u.) Készít-
 szint 20. sz. szobá-
 Sirocco 178

aink
 minőségek!
nirii 12.
 Telefon 961.

HIREK

— Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
 Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
 Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
 Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás meg-
 jelölésével engedjük meg.
 Előfizetési árak: Egy hónapra 70 lei, negyedévre 200 lei,
 félévre 380 lei, egész évre 750 lei.

Az Uj Kelet konferencia-száma

Abból az alkalomból, hogy az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség a következő napokon Nagyváradon ötödik évi konferenciáját tartja, az Uj Kelet konferencia-számokat fog kiadni, bőséges tartalommal, megnagyobbított terjedelemben. E lapok zsidó manifestációt jelentenek, mert nemcsak a konferencia tanácskozásairól adnak kimerítő és bőséges beszámolót, hanem ismertetni fogják a konferenciával kapcsolatos rendezmények lefolyását és az ország-rész mindkét nemzeti zsidó ifjúságának egy időben tartandó kongresszusát.

A sporteseményekről, kiállításokról, a bizottságok szakmai tanácskozásairól, fontosabb, az erdélyi zsidóság életérdekeibe vágó határozatairól kimerítően tájékoztatjuk az olvasót.

A keddi napon az Uj Keleten kívül — a közbeeső katolikus ünnep miatt — más lap nem jelenik meg, úgy hogy a világ és az országos eseményekről is a közönséget csak mi tájékoztatjuk.

Lapunk konferencia-számának ára nagyobb terjedelme miatt öt lej.

— A rosszindulat következtetése. A kormány kolozsvári félhivatalosa, az „Infratirea“ mai számában tájékoztatlan és tendenciózusan beállított támadást közöl az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség ötödik ország-részi konferenciája ellen. A cikk nekiront azoknak a lapoknak, amelyek tiltakoztak az ellen, hogy a kormány a konferencia delegátusaitól megtagadta a legjelentéktelenebb konferenciáknak is kijáró 75 százalékos vsuti kedvezményt. Az „Infratirea“ szerint a konferenciának ez a kérése teljesen jogtalan, mert a nagyváradi konferencia összehívása semmivel sincs indokolva. „A szolidáris zsidó szervezeteknek — írja az „Infratirea“ — nincs joguk ahhoz, hogy egy provokáló föderációt hozzanak létre akkor, amikor nincs ki ellen egyesüljenek. Ennek az egyesülésnek az a célja, hogy a zsidóság egyöntetlenné léphessen fel a lakosság többi rétegeivel szemben. Ilyen oppozíció pedig teljesen indokolatlan olyan időben, amikor a kedélyeket — amelyek ebben a lépésben új provokációt láthatnak — csak alig sikerült véglegesen lecsendesíteni.“ Im így a kormány lapja és mi nem akarunk most kitérni azokra az enyhe provokációkra, amelyek éppen ezekben a sorokban rejlenek. Mi csak mélyseges megdöbbenéssel regisztráljuk, hogy amikor a zsidóság a legbecsületesebb szándékokkal eltelve készül arra, hogy az ország-részek nemzeti alapon szervezett zsidóságának egységes szervezetét lépiptse és az ország magasab érdekeit is szem előtt tartva az egyesület ezen a téren is végrehajtsa, éppen hivatalos helyről érnek bennünket ilyen rosszindulatu rágalmak. Mind a mai napig az volt ellenünk a legnagyobb vád, hogy regionalisták vagyunk és azért nem hajtuk végre az egyesület, mert Budapest felé kacsintunk. Ennek a vádnak legfőbb zászlóhordozója az „Infratirea“ volt, amelynek hasábjain nem egyszer olvastuk, hogy kötele-ségünk egyesülni a regábeli zsidóság szervezeteivel és mindaddig, míg az egyesület végre nem hajjuk, irreidenta érzelmeinkről teszünk tanuságot. Most, hogy a hosszú hónapok lelkiismeretes munkája megérlelte a föderalizációt, ugyanez az „Infratirea“ állapítja meg, hogy nincs jogunk egye-sülni, hiszen nincsen ki ellen összefogni. A rossz-indulat és következtetlenség ekkora csimborasszójá-nak láttára nekünk igazán nem lehet kommentáló szavunk.

— A csernovitzi kémszervezet tagjait Bukarestbe szállítják. Bukarestből jelentik: Tegnapi számában jelentette már az Uj Kelet, hogy Csernovitzban nagyszabású kémszervezetet lepleztek le. A kémszervezet leleplezésével kapcsolatban a sziguranca vezérigazgatóságánál tegnap értekeztet volt, amelyen Voinescu Romulus sziguranca vezérigazgató, Radulescu ezredes vezérkari főnök és több sziguranca-felügyelő vett részt. Az értekeztet a csernovitzi kémkedési ügygel foglalkozott és elhatározta, hogy az összes letartóztatotta-kat Bukarestbe szállítja.

— Kik a legfőbb bányatanács tagjai? Bukarestből jelentik: Csütörtökön délután tartotta meg első ülését a legfőbb bányatanács. Az ülésen Tancred Constantinescu kereskedelmi és iparügyi miniszter elnökölt és az ő vezetése alatt folyt le a tulajdonképeni megalkulás. A tanács elnöke Oscar Niculescu, a semmitfészék elnöke lett, alelnöke pedig N. Botez szenátor. Azután a bányaipar különböző ágainak a szakértőit választották meg. A szénbányák ügyében N. Teodorescu címzetes és V. Alimnisteanu pttag, a petróleumtelepek és gázkutak kérdésében C. Osiceanu és Th. Ficinescu, érbányák és ásványvíz források ügyében V. Blajan és A. Lipan, az egyéb bányágyekben pedig egyelőre C. Orghidan mérnök fog egyedül szakértői működést kifejteni. A tanács végül saját köréből delegálta D. Juca, Jon Tanasescu és L. Mrazek mérnököket, hogy tanulmányozzák a bányatanács titkárságának és irattárának szervezetét.

— Gyilkolt egy husz éves parasztfiu. Maroshévízről jelentik: Bukur József husz éves legény együtt dolgozott a mezőn Voda György ötven éves parasztagzával. Munka közben valami felett összeszólalkoztak, melynek hevében Bukur József a nála lévő fejszével olyan ütést mért Voda Györgyre, hogy az néhány perc múlva kiszüvedett. A gyilkos fiut átadták a marosvásárhelyi ügyész-ségnek.

— Gömbös Gyula párbajozott a „Világ“ szerkesztőjével. Budapestről jelentik: A „Világ“ az elmúlt vasárnap „Gömbös barátai“ címen vezércikkeket közölt, amelynek hangját Gömbös sértőnek találta és segédjei útján provokáltatta Feleký Gézát, a „Világ“ felelős szerkesztőjét. A párbaj tegnap folyt le, amelynek során Feleký Géza a jobbkarján és a balvállán könynyebben megsebesült. Gömbös sértetlen maradt.

— Hipnotizáló film. Berlinből jelentik: Moszkvai újságok szerint a Werdlow-egyetem pszichológiai intézetben bemutattak egy hipnózis-ról és autoszuggesztióról készített filmet. A film a harmadik felvonásban bemutatja, amint Lifschitz tanár hipnotizálja a főszereplőt. A tunár jelen volt a film bemutatásánál és a hallgatók előtt több esetben magyarázatokkal szolgált. Egyszerre meg-lepetéssel vette észre, hogy a jelenlevők közül többen, mintha meghipnotizálódtak volna, elaldu-tak. Egy tudós, aki szintén a hallgatók között volt, kilenc órán át szomnambulisztikus álomba merült. Ez a jelenség a szakköröket arra indította, hogy a hipnózis problémáját más megvilágításban is kutassák. Azt hiszik, hogy a képpel való hip-notizálás sokkal erősebb hatással van az arra haj-lamos idegzetűkre, mintha csakis szóbeli szug-gesztió alatt állnának.

— Eljegyzés. Berner Mór barisszianás elje-gyezte Salamon Ida avivát Marosvásárhely.

— Dr. Knöpfelné Grünsteia Helén hosz-zabb külföldi utjáról visszatért és női divattermét P. Unirii (Főter) 7. szám alatt tovább vezeti.

— Orvosi hír. Dr. M. Geist René nőgyógyász nyári szabadságáról hazaérkezvén, rendeléseit ismét megkezdte, Oradea Mare (Nagyváradon) Pavel u. 7. szám alatt.

Nagy
harisnyavásár
 mélyen leszállított árakkal.
 Kötött harisnya min- 25
 den színben lei
 Flohr-harisnya minden 53
 színben lei
 Muszlin harisnya divat- 69
 színben lei
 Cérna-muszlin minden 98
 színben lei
 Selyemfátyol harisnyák 125
 minden színben lei
BLATT
 FŐTÉR 13
 Divatcentyünkben és kötöttárakban őrliást választék!
 A legjobb harisnyák csak BLATT-nál kaphatók!

— Százmillió elöleget kaptak a faluszövetkezetek vetőmagra. Bukarestből jelen-tik: A pénzügyminisztérium felhatalmazást ka-pott, hogy az állami letétpénztárból százmillió lejt vegyen kölcsön ötszázalékos kamatra. Ezt az összeget a falusi szövetkezetek központi bankjának adja a pénzügyminisztérium előle-gül, hogy vetőmagot vásároljon és ossza szét azokon a vidékeken, ahol az időjárás nagy kárt tett a vetésekben. A pénzt maga a központi bank fogja visszafizetni a letétpénztárnak két részletben. Az első részlet 1925 március else-jén, a második részlet 1925 október elsején esedékes.

— Állástalan magyar színészek Isac Emil főfelügyelőnél. Tegnap délelőtt Isac Emil színé-szeti főfelügyelőnél színészek küldöttsége jelent meg és elpanaszolták, hogy az idén negyvenhét magyar színész maradt az országban állás nélkül. Nagy kulturális érdek, hogy ezek az emberek a től beállta előtt szerződéshez jussanak a koncez-sziós színházakhoz valamelyiknél. A főfelügyelő szíves szavakban ígérte meg, hogy megfelelő hely-en intervenciál érdekükben. E hónap folyamán értekezletre hívja az erdélyi kisebbségi színigazga-tókat és ez alkalommal az általános szervezeti és művészeti kérdések mellett szóvá fogja tenni az állásnélkül maradt színészek helyzetét is és egy-ben javaslatot tesz ezeknek állásba való jutására.

— Küzdelem a nemzetközi leánykereske-delem ellen. Grából jelentik: A közeli na-pokban a prostitúció és leánykereskedelem el-teni küzdelem harcosai ismét kongresszusra ülnek össze, hogy megtanác kozzák akciójuk eszközeit. A kongresszus jelentéséből kiderül, hogy 1919 október elsejétől 1920 május else-jéig a német nagyvárosokban kerek három-ezerhatszáz fiatal leány és asszony tűnt el nyomtalanul. Ezekről mindenesetre feltehető, hogy leánykereskedők karmai közé kerültek. Az eltűnt, vagy elrabolt nők legtöbbször Bul-gáriába és Görögországba, vagy valamelyik amerikai nagyvárosba vitték. Hogy mennyire jövedelmező üzlet lett az idők folyamán a leányokkal való kereskedés, arra vonatkozólag a jelentés kiemeli Cornelius Richter esetét, aki 1923 nyarán hatvanmillió aranyárkát forgal-mazott ötven leány eladásáért. Az „üzletet“ egy hollandiai leánykereskedővel bonyolította le, aki a szerencsétlen teremtéket Indiába adta el.

— Orvosi hír. Dr. Goldenberg ideggyógyász külföldről hazaérkezvén, rendeléseit és utjonnan á-lakított physiotherapiiai intézetét Str. Memorandului (v. Unió-u.) 24. alatt ismét megnyitotta.

— Repülőgépről is lehet rádió útján beszélni. Newyorkból jelentik: Egy itteni rádió-társaság hosszas kísérletezés után rájött, hogy a légi járműveken ülő utasokkal is lehet a magas-ságban beszélni rádió útján. Eddig csak néhány Zeppelin-rendszerű léghajón voltak felszerelve táv-írókészülékek, de azok is nagyon fogyatékosan mű-ködtek. A találmány lehetővé fogja tenni minden repülőgép utasa számára, hogy értesülést szerezzen azokról a dolgokról, amik akár üzletileg, akár hiva-tali, akár családi ügyben érdeklik.

— Ujabb „halálsugarakat“ találtak fői? Newyorkból jelentik: Amióta Mathews Grindel föl-tűnt ugynevezett „halálsugaraival“, azóta az opti-kával foglalkozók, a kémikusok és műszerészek rávetették magukat a sugarak erejének kiutatására és közülök egyiknek, Johnson Berneis nak sike-rült olyan elektromos sugarakat föltálnia, amelyek-nek a hadvezetésben jóval nagyobb előnyük lehet, mint a halálsugaraknak, melyeknek tudvalevőleg csak a repülőgépek megsemmisítésére van hatalmuk. Az ő sugarai — Z-sugaraknak nevezi őket — 2500 lábnyi távolságban a katonák fegyvereit semmisíti meg. Ha a sugár fémre esik, akkor elektromos-ágot fejleszt és bizonyos fémfajtákat elolvaszt. Nagyhatályúnak bizonyulhatnak a Z-su-garak ágyukra és hadihajókra is, amelyeknek páncéljait elolvaszthatják és megsemmisíthetik. Robbanást idézhetnek elő és minden járműben, vasutban és légi járművekben egyaránt nagy pusztí-tásokat végezhetnek. A találmány iránt az amerikai hadügyi államtitkárság is melegen érdeklődik. Ala-pos kipróbálás után a szabadsámat betiltják, nehogy más állam hadvezetősége hasznosíthassa, de John-son Berneist dusan kártalanítják.

* Észak- és Délamerikába utazók kérjenek azonnal prospektust „Cosulich Line“ től Bucuresti, Calea Grivitei 181.
 — Nagyváradon az Uj Kelet részére hir-detéseket és előfizetéseket felvesz Blum Zsigmond, Oradea-Mare, Str. Alexandri (Teleki-u.) 4. szám.

KÖZGAZDASÁG

Francia és német kereskedők a kolozsvári mintavásáron

Cesar Popescu cikke a mintavásár jelentőségéről

(Cluj-Kolozsvár, szeptember 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) A külföld érdeklődése egyre nagyobb arányokat ölt a kolozsvári mintavásár iránt. A mai nap folyamán több bánáti kereskedő is meglátogatta a mintavásárt, akik egyöntetűleg azt a kijelentést tették, hogy a bánáti iparok határozott vesztesége a kolozsvári mintavásárról való elmaradása. A mai nap folyamán egy újabb csoportja érkezett a bolgár kereskedőknek a mintavásárra. A bolgár kereskedők komoly vásárlási szándékkal jöttek és valószínű, hogy bőr, textil-, vas- és gépcikkben nagy vásárlásokat fognak eszközölni. Ugyancsak ma délelőtt érkezett a mintavásárra a berlini és franciaországi kereskedőknek egy csoportja, akik a legnagyobb meglepetéssel konstataáltak, hogy Erdély ipara nyugateurópai stílusban, izlésben és gazdagságban, a nagy nyugati ipari államok nivóját reprezentálja. Ugy a berlini, mint a francia kereskedők még jó néhány napig maradnak Kolozsváron és az előrelátható jelek szerint szintén komoly vásárlásokat fognak eszközölni.

Cesar Popescu iparügyi vezérigazgató egyik

Szerdán megalakul a kis- és közép-malmok szindikátusa. Az Uj Kelet megírta, hogy a kis- és közép-malmok szindikátust alakítanak, melynek egyik főcélja a romániai közlelmezés olcsó árakon való biztosítása lesz. Az alakuló közgyűlést szerdán tartják meg, mely előreláthatólag nagyon népes és sikeres lesz. Már eddig is többszáz malomtulajdonos jelentette be részvételét az alakuló közgyűlésre.

Ma kezdődik a cipészkongresszus. Megírta az Uj Kelet, hogy az ország cipészei szakmai kérdéseik megtárgyalása végett kongresszusra gyűlnek össze Kolozsváron. A kongresszus ma, vasárnap délelőtt veszi kezdetét, melyre már eddig is számos vidéki cipésmester érkezett meg.

Két bécsi magánbank felszámolása. A bécsi tőzsde súlyos válságának folyományaképpen a legtöbb magánbankhoz kivonult a tőzsdéről. Most két tekintélyes magánbank felszámolásáról adnak hírt Bécsből. Egyik a Kern & Comp. bankház, mely a Rothschild-céggel állott élénk üzleti összeköttetésben. A banknak a frank-kontremiben nagy veszteségei voltak, amely a Rothschild-házat arra készítette, hogy a Kern-bank felszámolását határozza el. A bankkal kapcsolatban vaskereskedelmi vállalat szomban továbbra is fennmarad. A másik bankház, amely likvidál, az Ullmann & Comp. bankház,

bukaresti közgazdasági lap hasábjain hosszabb cikket közöl a kolozsvári mintavásárról. Cikkekben leszögezi azt a tényét, hogy a magánkezdemenyezés a mintavásárok megrendezése körül teljes eredménnyel helyettesíti az állami iniciatívát. Kifejti, hogy a kolozsvári mintavásáron több mint háromszázötven kiállító cég vesz részt, akik mind termelésük legjavát hozták el a mintavásárra. Az iparügyi vezérigazgató a legnagyobb elismeréssel nyilatkozik a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara vezetőiről, akik a mintavásárt kiváló precizitással, feltűnő izléssel, hozzáértő rendezéssel készítették elő. A cikk felhívja az állam figyelmét arra, hogy a jövőben az államnak kell megragadnia az alkalmat mintavásárok rendezésére, mert a mintavásárok a legalkalmasabbak arra, hogy Románia ipari fejlettségéről, az erdélyi ipar nagy fejlődési képességéről a külföld előtt bizonyosságot szolgáltatasson.

A mintavásárt a mai nap folyamán is élénken látogatta a közönség s a jövő hét folyamán még számos külföldi látogató érkezését reméli a vezetőség.

mely egy berlini és egy bajor nagy bankcég volt bécei bizományosa. Ezt a magánbankot is súlyos veszteségei kényszerítették a likvidálásra.

Uj monopólium. Bukarestből jelentik: A A monopol vezérigazgatósága újabb monopóliumot vezetett be: monopolizálta a kaviár árusítását. A monopolizálással kapcsolatban óriási mértékben emelkedett a kaviár ára. A tavalyi kétezer lejese kilogramonkénti árról a kaviár ára háromezer lejre szökkent fel.

Uj igazgató a Berson-művek élén. Temesvárról jelentik: A Berson- és Palma-művek igazgatósága körlevelet adott ki, melyben értesíti romániai ügyfeleit, hogy a romániai fióktüzem eddigi igazgatója, Kovács Jenő dr. a társaság kötelekéből kilépett s helyét a Palma-művek igazgatójával, Rätz igazgatóval töltötték be.

A svájci nemzeti bank a kamatláb fel-emelését tervezi. Bernből jelentik: A svájci nemzeti bank vezetősége azzal a tervvel foglalkozik, hogy a négyszázalékos leszámítolási kamatlábat legközelebb felemeli.

Igényper indítottak a feloszlott szesz-szindikátus ellen. A feloszlott román szeszértékesítő részvénytársasággal szemben több személyi követelés kielégítése céljából igényper indítottak. Igy többek között Kis Mór dr., a szindikátus volt

igazgató-főtthára is igényper nyújtott be a feloszlott szeszszindikátus ellen.

Csökken a szlovenszkói bányák termelése. Pozsonyból jelentik: A magyarai állami aranybányákban január óta szünetel a munka. A termelést azért szüntették be, mert a kibányászott arany mennyiség az üzemköltségeket sem fedezte. E hó folyamán leszerelik a bánya gépeit és turbináit.

A mai valutapiac

Ma ismét hanyatlás állott be a valuták árfolyamaiban. Nagy kiválattal szemben gyenge ke-relet volt. Közepes forgalom mellett a következő árak alakultak ki: Osztrák korona 372-373, magy. korona 360-370, cseh korona 568-575, svájci frank 36 80-36 00, dollár 192 00-194, francia frank 10 30-10 40, font sterling 8 70-8 80, olasz lira 8 40-8 50.

Valutapiac szeptember 6 án:

Bukarest. Devizák: Páris 1050, Berlin —, London 875, Newyork 194 00, Róma 860, Zürich 37 00, Bécs 27 00, Prága 585, Budapest —.

Bukarest. Valuták: Napoleon 760 00, márka —, leva 135, török lira 122, font sterling 880, francia frank 1130, svájci frank 38 00, olasz lira 840, drachma 340, dinár 270 00, dollár 195 00, lengyel márka 40 00, osztrák korona 28 00, magyar korona 28 00, cseh korona 560.

Zürich. Nyitás—Zárta: Berlin 126 75-126 75, Amsterdam 204 00-203 90, Newyork 532 00-532 50, London 2365 50-2365, Páris 2790 00-2790 00, Milano 2318 75-2315, Prága 1590-1590 00, Budapest 69 00-69 00, Belgrád 695 00-695 00, Bukarest 272 50-272 50, Varsó 102 50-102 50, Bécs 75 00-75 00.

Deák Ferencz-u. 12.
Cluj

Textilközponti
Kabakalmok
Szőllő árak!
Férfi és női gyapjuszövetek

Centrale Textile
Bélésárak!
Szőllő árak!

Uj üzle Uj

Bel- és külföldi gyárak lerakata!

Lloyd 9899

Legfinomabb angol és legjobb gyártmányu férfi szövetek, télikabátok és doublék legmegbízhatóbb beszerzési helye Schwarcz Jenő utódánál Cluj, Strada Regina Maria 14. (volt Deák Ferenc-utca)

Rudolf Mosse
No 4026

A mintavásár tartama alatt állandó nagy szörmekiállítást rendezek

Rader No. 1329

„Mode de Paris“
S. Eisenstädter
Cluj, Piața Unirei 12

Kirakatalm megtekinthetők minden este 10 óráig

Üzlet nagyobbitás miatt

az építkezés tartalma
alatt tartalmas
árúkeszlelünk

a legújabb és legszebb an-
gol és francia divat any-
gokat: ruha- és bélés sel-
meket, mindennemű szöve-
teket, bársonyokat, kabát
plüssöket kelengye vászna-
kat, balizeket, flanelleket stb.

felülmulhatatlanul
kedvezményes
árakért árusítjuk!

AU BON GOUT

NŐI DIVATKÜLÖNLEGESSÉ-
GEK ÁRUHÁZA,
FÓTÉR
4.

Rudolf Mose 4022

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

— **Hangverseny.** A rapokban Kolozsvár ze-
nértő közönsége előtt be fog mutatkozni Stern
Rózsi hegedűművész, akinek tudását mesterei a
nemzetközi relációkban is értéket jelentő művész-
nőkkel egy szintre helyezik. A fiatal hegedűművész
brillians technika fölött rendelkezik és előadó kés-
sége telítve van a legnemesebb lírával. Stern Rózsi
programjába veszi a zsidó zeneszerzők művei közül
azokat, amelyek leginkább érzékeltetik a zsidó
érzést.

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA

Vasárnap d. u. fél három-kor: A falu rossza. (A nagy-
kapusi falusi műkedvelők előadása. Kalotaszegi
népviseletben. Kalotaszegi lakodalmas szokások-
kal. Legényes tánc. Ötös tánc. Mérsékelt hely-
árral. Sorozatsz m 30.)

Vasárnap este 8-kor: A falu rossza. (A nagy-
kapusi falusi műkedvelők előadása. Rendes helyárral.
Napi bérlet 5. szám, A. Sorozatszám 31.)
Hétfő: Antónia. (Ujdonság 16-odszor. Napi bérlet 6.
szám, B. Sorozatszám 32.)

MOZGÓK MŰSORA

Select-Mozgó. Vasárnap, szeptember 7. *Ba-
bylon pusztulása.* Hatalmas történelmi felidzés az
asszírak korából. Filme tartalmazza a híres ame-
rikai rendező: D. W. Griffith. Főszerepben Harris
Chapin és Elmo Lincoln.

Hétfő, szeptember 8. *Copperfield David.* Char-
les Dickens életrajza 8 felvonásban. Főszerep-
ben Margareta Schlegel.

Uránia-Mozgó. Vasárnap, szeptember 7. *Sze-
gény császár.* Szentimentális és szenzációs regény
a szabadkőművesek életéből 5 felvonásban.

Hétfő, szeptember 8. *A vadember leánya.* Nagy
szenzációs dráma 5 felvonásban. Főszerepben Pearl
White.

Apollo-Mozgó. Vasárnap, szeptember 7. *Tigris-
fogak.* Arsène Lupin legújabb kalandja. Detektív
film 6 felvonásban. Főszerepben David Pavel.

Hétfő, szeptember 8. *A kalózkincs.* Nagy
kalandor dráma, a tengeri raklók életéből 6 fel-
vonásban.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

W. J. Sighetul Marmatiei. Őa bizonyára hadi-
fogolyra gondol, aki régóta nem adott életjelt
magáról. Kétségtelen, hogy sokszerezen vannak, akik-
nek még nem sikerült hazavergődniök hadifogság-
ból és internálétáborokból. Épp a napokban állott
a kolozsvári hadbírósg előtt több orosz hadifogoly,
akik tízévi távollét után kerültek vissza. A még
ott élő hadifoglyok közül sokan már elhelyezked-
tek és nem is számítanak hazajönni. Nem ritka
eset, hogy nős férfiak a hosszú fogság alatt újból
meghúszkodtak és ezért nem igyekeznek hallatni
magukról. Vannak aztán emberek, akik rossz levél-
írók és mert régebben egy-két levelükre a postai
vizonyok miatt nem kaptak választ, abba is hagy-
ták az írást. Mindezek az általános érvényű
motivumokon kívül, mindenkinek számtalan más,
egyéni oka lehet arra, hogy ne adjon életjelt
magáról.

G. Albert, Mercurea Ciuc. Kérvényét elfelejt-
tette az ottani felügyelőséggel láttamoztatni, enélkül
pedig nem lehet beadni. Köszönetképpen kedvéért
a kérvényt nem küldjük vissza, hanem ön csinál-
tasson egy másikat és véleményeztesse az ottani
raktárfőnökkel, azután küldje be.

B. Joan Simion, Timisoara. Zsidó barátjához
intézett verses levele majdnem páratlanul áll a
mai gyűlölködő világban. Bizony, ma sokan van-
nak, akikkel valaha együtt játszottak el gyermek-
éveinket és most bunkósbóttal felejtetik el velünk a
hajdani barátságot és verések helyett bennünket
hajigálnak meg parittyakövel. Igazán nem esed, a
ha önék, aki jóérzésű ember, megborrad a háta
a sok gonoszságtól, amit husz év alatt látott. A mi
hátunk állandóan borzong, sőt nemritkán eszjog is.

ITZCAMUT
FABRICA DE CĂMĂȘI
ARTICOLE DE ÎNTOARȘĂ
CĂMĂȘI DE ÎNTOARȘĂ

CLUJ, STR. AVRAM JANCU (volt Petőfi-u. 3)
Telefon: 4-82.

Gyárt: evőeszközöket, szervizeket, disztárgya-
kat stb. Csak viszonteladóknak! Ezüstöt (törme-
léket is) a legmagasabb napiáron vesz. Ugyanott
tanuló lányok felvétetnek.

Interurbán **479** telefon

Értesítés!

Tisztelettel értesitem a
n. é. vásárlóközönsé-
get, hogy a most épülő
áruházam egyik részé-
ben folyó hó 8-tól kez-
dőddőleg a szokásos
olcsó szabott áron
az elárusítást megkez-
dem. Teljes választék-
ban raktárra érkeztek
a legdivatosabb kabát-
s ruhaszövetek, selyem-
ujdonságok, kabát-
plüssök, kabátbélések,
selyem- és gyapju-
butorszövetek.

Teljes tisztelettel:

Szabó Jenő

Telefon **479** interurbán

SPORT

Vasárnapi program

A Kinizsi Kolozsváron. A mai programot még mindenütt — a nagyváradi kerületet kivéve — barátságos mérkőzések dominálják. A legnagyobb érdekeltetés a kolozsvári CFR-pálya megnyitása iránt mutatkozik, ahol a kétnapos körmérkőzésen a Kinizsi országos bajnok futballcsapata is részt vesz. A megnyitót egyébként nagy ünnepek keretében fog lezajlani. Azon a város, a katonai hatóságok, a bukaresti központ is képviselteti magát és részt vesz Morar dr. nemzeti kapitány is, akit ilyen minőségben hívtak meg a rendezésre. Program szerint délután két órakor az ünnepeket a KKASE tornaünnepélye nyitja meg. Délután három órakor lesz a pálya ünnepélyes megnyitása, melynek lefolyása után a KAC játsszik a Vicóriával, szután pedig a CFR a Kinizsivel.

A Kinizsi az idén még nem járt nálunk és ezzel magyarázható az a nagy érdeklődés, mely a Kinizsi itteni szereplését melőzi. Nem volt példa arra, hogy klubcsapat mérkőzésére ilyen nagy arányban vásároljanak előtérben jegyet, mint a mostani körmérkőzésre.

A Kinizsi a tegnapi gyorsvonattal megérkezett Kolozsvárra. Összesen tizennégy játékos jött, hogy a hétfői telfrissített csappal vegye fel a küzdelmet. A mai mérkőzésen a következő felállással játszanak:

Ritter, Hobsári, Rech, Fenyvesey, Vogl, Rösler, Tänzer, Frech, Schuller, Semler, Kilianovics. Ezekon kívül itt vannak még Teszler, Hütter és Zelenka.

Nem kisebb érdeklődést vált ki a petrosényi CAMP nemzetközi atlétikai versenye, melyen a legjobb magyar és több cseh atléta is részt vesz. Az atlétikai verseny után futballmérkőzés lesz a CAMP és Bukarest kombinált csapatai között.

A zsidó sportélet főeseménye a nagyváradi Stotter-serlegért folyó küzdelem, melyen a Sámson, a Kadima, Makkabea és a Haggibbor vesznek részt.

A remekművű serleg, melyért a küzdelem folyik, jelenleg a Haggibbor vődi s reméljük, hogy az jövőre is az ő kezében marad. A futballban azonban nincs holtbiztonság és a hetinapi küzdelmek könnyen más eredményt hozhatnak.

Erdély többi városaiban is hasonló mozgalmass barátságos mérkőzések vannak programon.

Budapestben ma kezdődik meg a bajnoki szezon, melynek programja a következő: VAC—UTE, KAC—FTC, BTC—NSC, MTK—Vasas, Tórekvés—BEAC, III. kerület—Zugló. Budapestben egyébként nagyban készülnek a jövő heti esztrák—magyar mérkőzésre.

Bécsben a spanyol Real Sociedad csapata a Viennával és mánap, hétfőn az Amatörökkel.

Prágában nemzetközi mérkőzés lesz, Bécs válogatott legénységével fog játszani a cseh főváros legjobb tizenegye.

Itt említjük meg, hogy a „Sport“ című kolozsvári sportlap a nyomdászünnepre való tekintettel hétfő helyett kedden délelőtti jelenik meg, minthet azonban az ünnep nem érint s így kedden reggel a rendes időben jelenünk meg.

A brassói Ivria az első osztályban. A jóképességű és szorgalmas brassói zsidó csapat munkája megérdemelt jutalmához jutott az 1924—25-ik évi bajnoki szezon alkalmából. Mint a brassókerületi másodosztályú bajnokság első helyezettje, a brassói szövetség döntése szerint az ideai bajnoki kampányban már az elsőosztályú egyletekkel egy-sorban fog küzdeni a fiatal erőkből összeállított csapat.

Az ideálisabb célokért dolgozó és küzdő erdélyi zsidó sportélet fejlődésének értékes dokumentuma ez az öröndetes tény. Örömmünk annál teljesebb, mert tudvalevő, hogy ugyancsak ennek a szezonnak a folyamán a temesvári Kadima és a marosromoszigeti Sámson is elfoglalják az őket méltán megillető helyet az első osztályban, melyért már két év óta lankadatlan szorgalommal küzdenek. A rendkívül súlyos nehézségekkel küzdő erdélyi zsidó csapatok így bravurokkal adnak bizonyosságot életképességükről. Az Ivria egyébként ma kétnapos

körmérkőzést rendez, melyen a Coltea, az ottani CFR és a lomási Sportklub vesznek részt. Első nap az Ivria ellenfele a Coltea, másnap pedig a két győztes és a két vesztes játsszik a zsidó csapata vezetősége részéről adományozott tizenegy bronz és tizenegy ezüst éremért.

Legjobb harisnya kapható

SÁNDOR TESTVÉREK
kötött, szövött rövidáru házban, **C. Regele Ferdinand 13.** Nagy választékban érkeztek perzsa, szmína és jumper fonalak. Női, férfi és gyermek-harisnya nagy választék. Nagy választék férfi fehérneműkben. Legolcsóbb bevásárlási forrás. Sirocco 84

SUCHARD

CSOKOLADÉ

HÁZTARTÁSRA ÉS NYERS ÉVÉSRE.

érjük mindenütt **Pierre önborotváló kést** a felülmúlhatatlan Valóságos gyönyörtűség. Svéd acélezüsttel keverve. Darabja 8 lej. Központ: Bukaresti. Str. Donici 1. Rudolf Mosse No 100

PROHIRDETÉSEK

Közvetlen hirdetés egy sor 2.-, vastag betűvel 6.- lej. Legolcsóbb hirdetés 20 bet. Állásajánlásoknak 30% kedvezmény

Egy-két tanulót keresünk azonnala, esetleg teljes ellátással női divat-áruházba. Vallásos családból származók előnyben részesülnek. Markusz Fridman, Sibiu.

Singer karikahajós varrógép eladó. Ertekezni Majális-u. 1. ajtó 6., délelőtt 10—12. 7767

Elegáns

olcsó és jó ruhát angol, francia divat szerint készít **Dávid József:** oriszabó, Cal. Victoriei (Kossuth L.-u.) 7. sz.

Keresek oly nőt, vagy férfit, ki délután 1—2 órában kisebb üzemenk könyveit rendben tartaná és irógépen román-magyar levelezést elvégezne. Reflektálók irjanak fizetési igényeik megjelölésével. Pémpipar" jellegűre kiadóhivatalba.

Egy 3 fiókos antik szekrény és szék eladó Calea Vict. 28.

„Banateanul“ kalapos műhely

elfogad mindenféle női és férfi filzkalap alakítást. Női fehér és színes filzkalapok olcsón kaphatók Piata Mihai Viteazul 34. (v. Széchenyi tér 4) 7774

Irodai alkalmazásra ajánljuk hesszas gyakorlatu komoly leány. Mepkeresést kér „Pontos“ címen kiázóba.

RADOS & CO

Festéknagykereskedés Cluj, Cal. Reg. Ferdinand

21

TELEFON: 6—92

Allandó nagy raktár:

Marx lackok * Alberdingk firnisz * Peterswaldi zinkweiss * Vegyi és föld festékek * Nürnbergi ecsetek.

Rudolf Mosse No. 4001

SANDOR AGOSTON

UTÓDA

CLUJ

Unió-u. 2

Férfidivat különlegesség, legfinomabb fehérneműk saját műhelyemben készülnek

E. Rosenzweig

Cluj, Str. Regina Maria 6.

Mellfűző gyára

készít rendelés után a legkényesebb igényeknek megfelelő haskötőt, melltartót.

Dusan felszerelt raktár!

Rövidáru és kézimunka osztály. Kelim, persa, smyrna, gobelin és fehér himzés anyag kapható nagy választékban

Szolid árak!

Női, férfi és gyermekharisnyákban olcsó és nagy raktár!

Hirdessen az Uj Keletben!

Szőrmefestés és gyapjufestés

TAVASZI RUHAKAT A LEGSZÉBBEN TISZTIT "KRISTALY" GŐZMOSÓGYÁR CLUJ

Gyapju és gyapju-fonal festés